Kursus 02402/02323 Introduktion til statistik

Forelæsning 13: Et overblik over kursets indhold

Klaus K. Andersen og Per Bruun Brockhoff

DTU Compute, Statistik og Dataanalyse
Danmarks Tekniske Universitet
2800 Lyngby – Danmark
e-mail: klaus@cancer.dk

Overview

1. eNote 1: Simple plots og deskriptive statistik
2. eNote2: Diskrete fordelinger
3. eNote 2: Kontinuerte fordelinger
4. eNote 3: Konfidensintervaller for én gruppe/stikprøve
5. eNote 3: Hypotese tests for én gruppe/stikprøve
6. eNote 3: Statistik for to grupper/stikprøver
7. eNote 4: Statistik ved simulation
8. eNote 5: Simpel lineær regressions analyse
9. eNote 6: Multipel lineær regressions analyse
10. eNote 8: Envejs variansanalyse (envejs ANOVA)
11. eNote 8: Tovejs variansanalyse (ANOVA)
12. eNote 7: Inferens for andele

eNote 1: Simple plots og deskriptiv statistik

Engelsk

- Teknikker til at "se" på data! (deskriptiv statistik)
- Opsummerende beregningsstørrelser
  - Gennemsnittet: $\bar{x}$
  - Empirisk standard afvigelse: s
  - Empirisk varians: s^2
  - Median, øvre- og nedre kvartiler
  - Empririsk korrelation
- Simple plots
  - Scatter plot *(xy plot)*
  - Histogram *(empirisk tæthed)*
  - Kumulativ fordeling *(empirisk fordeling)*
  - Boxplots, søjlediagram, cirkeldiagram (lagkagediagram)

eNote2: Diskrete fordelinger

Engelsk

- Grundlæggende koncepter:
  - Stokastisk variabel *(udfaldet af et endnu ikke udført eksperiment)*
  - Tæthedsfunktion: $f(x) = P(X = x)$ *(pdf)*
  - Fordelingsfunktion: $F(x) = P(X \leq x)$ *(cdf)*
  - Middelværdi: $\mu = E(X)$
  - Standard afvigelse: σ
  - Varians: σ^2
- Specifikke distributioner:
  - Binomial *(terningekast)*
  - Hypergeometrisk *(trækning uden tilbagelægning)*
  - Poisson *(antal hændelser i interval)*

eNote 2: Kontinuerte fordelinger

Engelsk

- Grundlæggende koncepter:
  - Tæthedsfunktion: $f(x)$ *(pdf)*
  - Fordelingsfunktion: $F(x) = P(X \leq x)$ *(cdf)*
  - Middelværdi (μ) og varians (σ^2)
  - Regneregler for stokastiske variabler
- Specifikke fordelinger:
  - Normal
  - Log-Normal
  - Uniform
  - Exponential
  - t
  - χ^2
  - F

eNote 3: Hypotese tests for én gruppe/stikprøve

Engelsk

- Grundlæggende koncepter:
  - Hypoteser
  - p-værdi *(sandsynlighed for teststørrelsen eller mere ekstremt, hvis H_0 er sand, e.g. $P(T > t_{\text{obs}})$)*
  - Type I fejl: *(i virkeligheden ingen effekt, men H_0 afvises)* $P(\text{Type I}) = \alpha$
  - Type II fejl: *(i virkeligheden effekt, men H_0 afvises ikke)* $P(\text{Type II}) = \beta$
  - Testens styrke er β
- Specifikke metoder, én gruppe:
  - t-test for middelværdiniveau
  - Stikprøvestørrelse for ønsket styrke
  - Normal qq-plot

eNote 3: Konfidensintervaller for én gruppe/stikprøve

Engelsk

- Grundlæggende koncepter
  - Estimation
  - Signifikans niveau α
  - Konfidensintervaller *(fanger rigtige prm. $1 - \alpha$ af gangene)*
  - Population og tilfældig stikprøve
  - Stikprøvefordelinger (t og χ^2)
  - Centrale grænseværdisætning
- Specifikke metoder, én gruppe/stikprøve:
  - Konfidensintervaller for middelværdi (t-fordeling) og varians (χ^2 fordeling)
  - Forsøgsplanlægning: beregn stikprøvestørrelsen n for den ønskede præcision

eNote 3: Statistik for to grupper/stikprøver

Engelsk

- Specifikke metoder, to grupper:
  - Test og konfidensintervaller for forskel i middelværdi (t-test)
  - Forsøgsplanlægning: Beregn sample størrelsen for den ønskede styrke
- Specifikke metoder, to PARREDE grupper:
  - "Tag differencen for hver måling" $\Rightarrow$ "statistik for én gruppe"

eNote 4: Statistik ved simulation

Engelsk

- Introduktion til simulering

  (Beregn statistik mange gange)

- Fejlforplantning (error propagation rules)

  (F.eks. igennem ikke-lineær funktion)

- Bootstrapping:
  - Parametrisk *(Simuler mange udfald af stokastisk var.)*
  - Ikke-parametrisk *(Træk direkte fra data)*
  - Konfidensintervaller (og derfor også hypotesetest)

- Specifikke setups: (4 versioner af konfidensintervaller)
  - Èn gruppe/stikprøve og to grupper/stikprøver data
  - Parametrisk vs. ikke-parametrisk

eNote 5: Simpel lineær regressions analyse

Engelsk

- To variable: x og y
- Beregn mindstekvadraters estimat af rette linje
- Inferens med simpel lineær regressionsmodel
  - Statistisk model: $Y_i = \beta_0 + \beta_1 x_i + \varepsilon_i$
  - Estimation af konfidensintervaller og tests for β_0 og β_1
  - Konfidensintervaller for linjen *(95% gange ligger linjen indenfor)*
  - Prædiktionsintervaller for punkter *(95% af nye punkter ligger indenfor)*
- ρ, R og R^2
  - ρ er korrelationen ($= sign_R R$) beskriver graden af lineær sammenhæng mellem x og y
  - R^2 er andelen af den totale variation som er forklaret af modellen
  - Afvises $H_0 : \beta_1 = 0$ så afvises også $H_0 : \rho = 0$

eNote 6: Multipel lineær regressions analyse

Engelsk

- Flere variabler: y, x_1, x_2, ...

  (y afhængig/respons var. og x'er er forklarende/uafhængige var.)

- Mindstekvadraters rette plan *(et plan da der er >2 dimensioner)*
- Inferens for en multipel lineær regressionmodel
  - Statistisk model: $Y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{1,i} + \beta_2 x_{2,i} + \ldots + \varepsilon_i$
  - Estimation af konfidensintervaller og tests for β'er
  - Konfidensintervaller for modellen *(For det forventede plan)*
  - Prædiktionsintervaller for nye punkter
- R^2 er andelen af den totale variationen som er forklaret af modellen

eNote 8: Envejs variansanalyse (envejs ANOVA)

Engelsk

- k UAFHÆNGIGE grupper
- Specifikke metoder, envejs variansanalyse:
  - Test der sammenligner middelværdien af grupperne
  - ANOVA-tabel: $SST = SS(Tr) + SSE$
  - F-test
  - Post hoc test(s): parvise t-test med/uden Bonferroni korrektion

eNote 8: Tovejs variansanalyse (tovejs ANOVA)

Engelsk

- Blokdesign giver to faktorer
- ANOVA-tabel: $SST = SS(Tr) + SS(Bl) + SSE$
  - SST, $SS(Tr)$ og $SS(Bl)$ beregnes som ved envejs ANOVA
  - $SSE = SST - SS(Tr) - SS(Bl)$
- F-test
- Post hoc test: parvise t-test med/uden Bonferroni korrektion

eNote 7: Inferens for andele

Engelsk

- Specifikke metoder, én, to og $k > 2$ grupper
  - Binær/kategorisk respons
- Estimation og konfidensintervaller for andele
  - Metoder til store stikprøver vs. til små stikprøver
- Hypoteser for én andel
- Hypoteser for to andele
- Analyse af antalstabeller (χ^2-test) (Alle forventede antal > 5)

Overview

1. eNote 1: Simple plots og deskriptive statistik
2. eNote2: Diskrete fordelinger
3. eNote 2: Kontinuerte fordelinger
4. eNote 3: Konfidensintervaller for én gruppe/stikprøve
5. eNote 3: Hypotese tests for én gruppe/stikprøve
6. eNote 3: Statistik for to grupper/stikprøver
7. eNote 4: Statistik ved simulation
8. eNote 5: Simpel lineær regressions analyse
9. eNote 6: Multipel lineær regressions analyse
10. eNote 8: Envejs variansanalyse (envejs ANOVA)
11. eNote 8: Tovejs variansanalyse (ANOVA)
12. eNote 7: Inferens for andele

eNote 1: Simple Graphics and Summary Statistics

Dansk

- Look at data as it is! (descriptive statistics)
- Summary Statistics
  - Sample mean: $\bar{x}$
  - Sample standard deviation: s
  - Sample variance: s^2
  - Median, upper- and lower quartiles
  - Sample correlation
- Simple graphics
  - Scatter plot *(xy plot)*
  - Histogram *(empirical density)*
  - Cumulative distribution *(empirical distribution)*
  - Boxplots, Bar charts, Pie charts

eNote 2: Discrete Distributions

Dansk

- General concepts:
  - Random variable *(Outcome of yet not carried out experiment)*
  - Density function: $f(x) = P(X = x)$ *(pdf)*
  - Distribution function: $F(x) = P(X \leq x)$ *(cdf)*
  - Mean: $\mu = E(X)$
  - Standard deviation: σ
  - Variance: σ^2
- Specific distributions:
  - The binomial distribution *(Dice roll)*
  - The hypergeometric distribution *(Draw without replacement)*
  - The Poisson distribution *(Number of events in interval)*

eNote 2: Continuous Distributions

Dansk

- General concepts:
  - Density function: $f(x)$ *(pdf)*
  - Distribution: $F(x) = P(X \leq x)$ *(cdf)*
  - Mean (μ) and variance (σ^2)
  - Calculation rules for random variables
- Specific distributions:
  - Normal
  - Log-Normal
  - Uniform
  - Exponential
  - t
  - χ^2
  - F

eNote 3: One sample confidence intervals

Dansk

- General concepts
  - Estimation
  - Significance level α
  - Confidence intervals *(Catches true value $1 - \alpha$ times)*
  - Population and a random sample
  - Sampling distributions (t and χ^2)
  - Central Limit Theorem
- Specific methods, one sample:
  - Confidence intervals for the mean (t-distribution) and variance (χ^2 distribution)
  - Design of experiments: calculating the sample size n for wanted precision

eNote 3: One sample hypothesis testing

Dansk

- General concepts:
  - Hypotheses
  - p-value *(Probability for observing the test value or more extreme, if H_0 is true, e.g. $P(T > t_{\text{obs}})$)*
  - Type I error: *(No effect in reality, but H_0 is rejected)* $P(\text{Type I}) = \alpha$
  - Type II error: *(In reality an effect, but H_0 is not rejected)* $P(\text{Type II}) = \beta$
  - Power of a test is β
- Specific methods, one sample:
  - t-test for mean difference
  - Sample size for wanted power
  - Normal qq-plot

eNote 3: Two Samples

Dansk

- Specific methods, two samples:
  - Test and confidence interval for the mean difference (t-test)
  - Planning: calculating the sample size for wanted power
- Specific methods, two PAIRED samples:
  - "Take difference" $\Rightarrow$ "One sample"

eNote 4, Statistics by simulation

Dansk

- Introduction to simulation

  (Calculate the statistic many times)
- Error propagation rules

  (e.g. through a non-linear function)
- Bootstrapping:
  - Parametric *(Simulate many outcomes of random var.)*
  - Non-parametric *(Draw values directly from data)*
  - Confidence intervals (and hence also hypothesis testing)
- Specific situations: (4 versions of confidence intervals)
  - One-sample and Two-sample data
  - Parametric vs. non-parametric

eNote 5: Simple linear Regression Analysis

Dansk

- Two quantitative variables: x and y
- Calculating least squares line
- Inferences for a simple linear regression model
  - Statistical model: $y_i = \beta_0 + \beta_1 x_i + \varepsilon_i$
  - Interval estimation and test for β_0 and β_1.
  - Confidence interval for the line *(95% times the line will be inside)*
  - Prediction interval for punkter *(95% times new points will be inside)*
- ρ, R og R^2
  - ρ is the correlation ($= sign_R R$) describes the strength of linear relation between x and y
  - R^2 is the fraction of the total variation explained by the model
  - If $H_0 : \beta_1 = 0$ is rejected, then $H_0 : \rho = 0$ is also rejected

eNote 6: Multiple linear Regression Analysis

Dansk

- Many quantitative variables: y, x_1, x_2, ...

  (y is the dependent/response var. and x's are explanatory/independent var.)
- Calculating least squares plane *(A plane since there are >2 dimensions)*
- Inferences for a the multiple linear regression model
  - Statistical model: $y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{1,i} + \beta_2 x_{2,i} + \ldots + \varepsilon_i$
  - Confidence interval estimation and test for the β's
  - Confidence interval for the expected fit *(fitted line)*
  - Prediction interval for new points
- R^2 expresses the proportion of the total variation explained by the linear fit

eNote 8: One-way Analysis of Variance

Dansk

- Specific methods, k INDEPENDENT samples
- One-way analysis of variance
  - Test for comparing the means of the groups
  - ANOVA-table: $SST = SS(Tr) + SSE$
  - F-test
  - Post hoc test: pairwise t-test with/without Bonferroni correction

eNote 8: Two-way Analysis of Variance

Dansk

- Block design - two-way analysis of variance
- ANOVA-tabel: $SST = SS(Tr) + SS(Bl) + SSE$
  - SST, $SS(Tr)$ and $SS(Bl)$ calculated as one-way ANOVA
  - $SSE = SST - SS(Tr) - SS(Bl)$
- F-test.
- Post hoc test: pairwise t-test with/without Bonferroni correction

eNote 7: Inferences for Proportions

Dansk

- Specific methods, one, two and $k > 2$ samples
  - Binary/categorical response
- Estimation and confidence interval of proportions
  - Large sample vs. small sample methods
- Hypotheses for one proportion
- Hypotheses for two proportions
- Analysis of contingency tables (χ^2-test) (All expected > 5)